

PROFIL

Alex Ross Perry

• Alder: 31 år.

• Karriär: Filmregissör, gjort fyra långfilmer. Beträktas som en av USA:s lovande indieregissörer.

• Aktuell: Queen of Earth visas i dag på Kärlek och Anarki, kl. 16 på Andorra. Efter det håller Alex Ross Perry en masterclass-föreläsning, på Andorra kl. 18.30. Ross Perrys film Listen Up Philip visas i kväll på Yle Tema.

SAMARBETET FORTSÄTTER. Alex Ross Perry vill skriva nya manus åt Elisabeth Moss.

FOTO: EVY NICKSTRÖM

I sömnlöshetens dimma

Sömlös, övergiven och desperat - i Alex Ross Perrys nya film möter vi en svullen och rödgråten Elisabeth Moss.

Två kvinnor tillbringar en vecka i ett fritidshus på landsbygden längs USA:s östkust. Den ena är den förtvivlade Catherine (**Elisabeth Moss**), den andra är hennes väninna Virginia (**Katherine Waterston**). Väninnan försöker trösta Catherine, som blivit dumpad av sin pojkvän, men med klen resultat. *Men varför är de två egentligen vänner?*

- Dynamiken mellan två personer är grundläggande i mina filmer, svarar regissören **Alex Ross Perry**.

- Varför någon dras till någon annan bildar basen för hur många berättelser som helst.

Queen of Earth är Alex Ross Perrys andra film med Elisabeth Moss, känd från *Mad Men* och *Top of the Lake*, och han öser beröm över sin stjärna.

- Jag visste att Elisabeth skulle prestera något jag inte hade kunnat föreställa mig och jag hade rätt.

Catherine hallucinerar, hatar och förtalar med en aldrig sinande energi.

På tal om skillnaden mellan manliga och kvinnliga sammanbrott på film, konstaterar Ross Perry att filmhistorien är full av skildringar av det kvinnliga sammanbrottet - utformade som melodramer, komedier eller skräckfilmer.

- Det är nästan omöjligt att tänka sig en man i samma roll, då landar vi i *The Shining*.

Queen of Earth spelades in i kro-

”Dynamiken mellan två personer är grundläggande i mina filmer.”

Alex Ross Perry

nologisk ordning, under två veckor. Att få jobba så är få skådespelare förunnat, säger Alex Ross Perry.

- Det är en mycket svårare metod, och därför ovanligare. Men när det gäller små, intima produktioner som *Queen of Earth* var det rätt val.

Samarbetet med Elisabeth Moss kommer att fortsätta men hur är ännu oklart.

- Jag skulle tro att det blir åtminstone ytterligare en film där Elisabeth spelar huvudrollen, ackompanjerad av en birollsinnehavare.

ANNIKA HÄLLSTEN

029 080 1331, annika.hallsten@hbl.fi

Platt scenversion av von Triers klassiker

TEATER

• **Breaking the Waves.**

Filmmanuskript: Lars von Trier, David Pirie och Peter Asmusen. Bearbetning för scenen: Vivian Nielsen. Översättning: Liisa Urpelainen. Regi: Mikko Kouki. Scenografi: Markus Tsokkinen. Dräkter: Tuomas Lampinen. Ljud: Jarmo Esko. Projiceringar: Sanna Malkavaara. Koreografi: Antti Kankainen. På scenen: Helmi-Leena Nummela, Taneli Mäkelä, Minna Hämäläinen, Stefan Karlsson, Miska Kaukonen, Ulla Koivuranta, Petri Rajala, Kimmo Rasila, Antti Kankainen. Föreställning på Esbo Stadsteater 19.9.

”Kom ihåg, Bess, det Gud ger kan han också ta ifrån dig”. I den här repliken finns något av grundsynen i **Lars von Triers** klassiska tragedi *Breaking the Waves*. Ett patriarkalt och bokstavstroende samhälle har format Bess till en människa som bara döden kan befria. När kvinnan skatiga i kyrkan och lyda sin man blir kärleken en omöjlighet.

Det här är ett sätt att förstå von Triers berättelse. Ett annat är att se den som en melodramatisk och tröttsamt misogyn fantasi om den mentalt underlägsna madonnan/horan som drivs av sina känslor och till sist offerar sig för sin man.

Det är just de samtidigt existerande motsatserna, och vägran att

ge enkla svar på svåra frågor som är storheten i von Triers berättelse. Det, och den påträngande intima filmatiseringen, som med konsekvent grymhet visar upp alla fasetter av den erotiska kärlekens sårighet.

Starkt porträtt av Bess

I **Vivian Nielsens** dramatisering för scenen återstår mycket lite av det här. Detta trots att man sällan sett en trognare omvandling från vita duken till scenen. Det är som om Nielsen utgått från att om man inte ändrar på något så blir slutresultatet det samma. Det här är emellertid ett felslut; teatern följer en helt annan logik än filmen, och medlen måste därför också vara olika.

Det första och största problemet är att sätta upp pjäsen på en stor scen, där intimiteten ohjälpligt går förlorad. Men man håller också fast vid allt annat, som placeringen i Skottland i början av sjuttio-talet. I finsk språkdräkt förflyt-

TOTAL KÄRLEK. Helmi-Leena Nummela gör en stark tolkning av Bess, som förbränns av sin kärlek till Jan (Taneli Mäkelä). Vänner Dodo (Minna Hämäläinen) ser på med tilltagande oro.

tar det här berättelsen ännu längre från publikens verklighet, och gör att det stockkonservativa samhället med sin ondskefulla präst närmast känns som en karikatyr.

Också von Triers soundtrack från filmen har överflyttats utan minsta ändring till scenversionen. Men det som i filmen funkade som en påminnelse om att det lilla bysamhället var en del av den stora världen, känns nu

närmast som en "Best of the 70s"-hitkavalkad.

Ändå lyckas regissören **Mikko Kouki** skapa en del scener som bär. Det hänger mycket på **Helmi-Leena Nummelas** starka tolkning av Bess. Hon lever så intensivt med sina känslor att hon i långa stunder lyckas förtränga allt omkring henne, och fylla hela den stora scenen med sin närvaro.

Taneli Mäkeläs Jan blir en lite plattare personlighet, men i de gemensamma kärleksscenerna, och inte minst i sorgen är han också stark. Den som till slut mest känns som en verklig människa blir väninnan **Dodo**, som ges en jordnära tolkning av **Minna Hämäläinen**.

Att föreställningen inte når riktigt ända fram hänger alltså mer på förutsättningarna än på utförandet. Allt finns nämligen med, men ändå saknas själen.

MARTIN WELANDER